

LA CAMPANA DE GRACIA

329

BENVINGUTS, GERMANS DE CASTELLA!

EL METRO TRANSVERSAL

INAUGURAT EL DIA PRIMER DE JULIOL DE 1932

TARIFES ESPECIALS PER A TREBALLADORS

D'Hospitalet a Sant Martí en quinze minuts - Fixeu-vos bé en les populars tarifes del Metro Transversal

No hi ha com el Metro Transversal, per a rapidesa, economia i comoditat

LA CAMPANA DE GRACIA

PERIÒDIC NACIONALISTA D'ESQUERRA

A FRANCESC MACIÀ

Vénen a Barcelona els castellans que han defensat noblement l'Estatut de Catalunya al Parlament d'Espanya. Tots els patriotes catalans els rebran amb aplaudiments. I, en nom de tots ells, l'honorable President de Catalunya. Ell, que és la nostra màxima autoritat, parlarà en nom de tots els catalans. A ell, doncs, vagi altra volta la expressió de la nostra més acèrrima fidelitat.

VISCA L'ESTATUT DE CATALUNYA!

Catalans, republicans, revolucionaris:

Demà, al matí, a les 10,25, arribaran a Barcelona els nostres amics de Madrid que han defensat heròicament, al Parlament d'Espanya, les aspiracions autonòmiques de Catalunya. Que no hi manqui ningú. Que la rebuda que se'ls farà sigui digna d'ells i de nosaltres. És la primera vegada que vénen a casa nostra castellans representatius dignes del nostre agraïment cordialíssim. Rebeu-los amb els brassos oberts. Salut als homes de la nova Espanya!

Als que arriben

L'arribada d'Azaña i ministres, i de Bes-teiro i els parlamentaris, és un esdeveniment per Catalunya. Per primera vegada a la nostra història contemporània, no preparem la rebuda amb el propòsit de treure'n profit i de comprometre'ls amb promeses de llibertat. Avui, la llibertat, més o menys satisfactòria per les nostres esperances, és ja un fet.

Quantes vegades han vingut de Madrid magnats i prohoms, i els regionalistes homes que es creien i ens volen fer creure encara qu són mestres en política, ho acompanyaven tot per tal que el visitant es sentís complagut, i a canvi d'això ens fes la grà-

cia d'otorgar-nos prerrogatives! Amb aquest fi ho arranjava tot a base de servilisme. La Catalunya oficial i política més vistent, dies abans, s'entrenava en genuflexions i actes de cortesia; tots es transformaven en governamentals i les frases dignes eren assajades amb anterioritat, i discutides i acordades amb l'interlocutor. Tot era un pas de comèdia, que acabava en farsa grotesca, car les promeses, quan existien, o eren simbòliques, o eren befades després.

Per contrast, però, d'aquestes possibilitats mai realitzades, Catalunya era presentada com afecta al règim i als governants de la Monarquia. Calia, a desgrat de tot, bande-

jar-ne el poble, separar-lo per complet de tota intervenció i efusió, car, com a més sincer que és, hauria exterioritzat els seus ideals sense embuts ni contemplacions.

Què diferent és la visita dels hostes il·lustres que arribaran diumenge! Catalunya no pidola ni es corba davant uns senyors; els rep amb entusiasme i amb amor, però sobretot amb la màxima dignitat. No cal assajar frases de mendicant ni espectacles corporeadors per enternir. Ni cal tampoc preparar una comarsa; en obrir les portes al poble, es pot tenir la certesa que ni un crit ni un gest enterboliran la concòrdia ni desfaran la festa.

I aquests homes no venen a cercar agraïment ni pretenen compensacions. Cavallers d'un ideal com són, no es proposen treure altre premi de la llur actuació que el que precisament trobaran: l'amor de tot un poble, que s'ha sentit comprès, i que ha trobat pels seus neguits cooperació i defensa.

Però també aquest poble ofereix als homes revolucionaris, artífexs d'una nova Espanya, tot el vigor i tota la constància que cal per assolir els ideals justiciers.

Demà, Catalunya, sense blincar l'espina, sinó aixecant ben alt el cap, victorejarà amb fervor la República, la Revolució i les llibertats catalanes, i, com en el cor de la nostra gent, ressonaran en el cor dels nostres hostes els crits i els cants, que seran himnes de joventut i esperança...

J. AIGUADER I MIRÓ

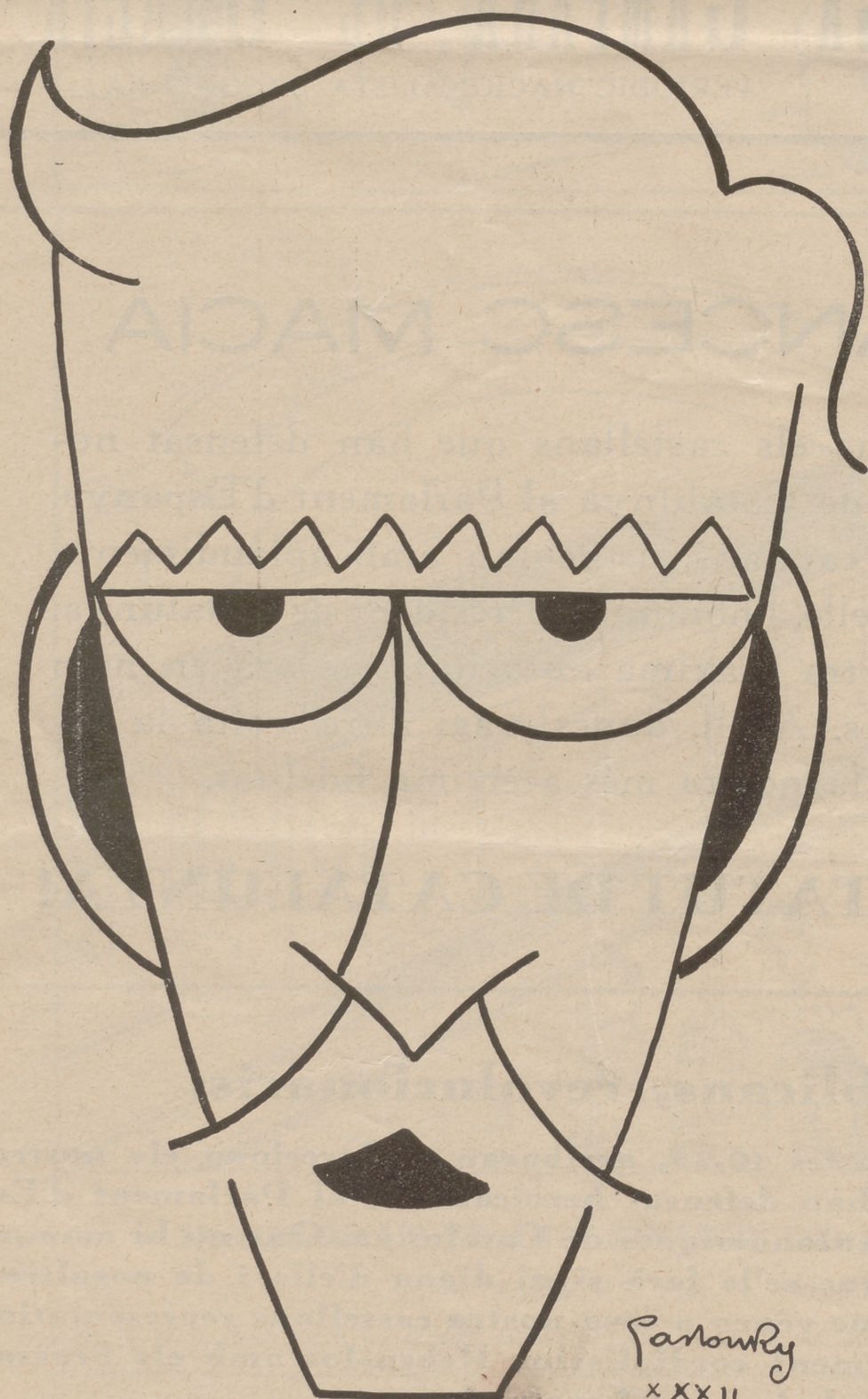
Amics de Catalunya

AZORIN

Aquest nom tan bonic, tan singular, que si el busqueu al diccionari per a saber què vol dir, no l'hi trobareu, és el pseudònim de José Martínez Ruiz, un escriptor dels més curiosos d'Espanya i un home de cent facetes, múltiple, divers, i que tanmateix respon tot ell, home i escriptor, a una admirable unitat.

Hi ha en ell no sé què de viu, de mòbil, de canviant, que el fa meravellosament adaptable als corrents ideològics i estètics del moment present, tot mantenint-se, en el fons, impertorbablement fidel a les idees renovadores del 98 espanyol, de les quals fou ell un dels més actius i fecunds propulsors. La seva obra literària té dos aspectes molt diferents. L'un, merament estètic, d'artista, amarat de saba castellana, i que culmina en el joiell del seu petit volum "Castilla", insuperat i potser insuperable. L'altre aspecte de la seva obra és crític. Crítica viva i acolorida d'artista com mai no se n'havia fet a Espanya. Crítica que crea i recrea com fan els poetes quan prenen per tema els llibres i llurs autors. Tres o quatre volums d'aquesta crítica azorinesca són la cosa més sabrosa de les lletres espanyoles dels darrers trenta anys.

Al marge de la seva obra literària—i potser estaria millor de dir al centre—Azorin ha elaborat també una obra política escampada en centenars d'articles de periòdic, en

Francesc Macià

Els homes de la República

LLUIS BELLO

Avui, dissabte, arriben els homes gràcies a l'ajuda dels quals ha pogut triomfar l'Estatut. Avui arriben a la Barcelona republicana uns republicans de Castella.

Cal pensar que la República ha agermanat aquests republicans de Castella amb nosaltres. Cal pensar que la bandera d'Espanya no ha d'inspirar-nos, d'ara endavant, cap mena d'odi, perquè, a més a més de la bandera d'Espanya, és la bandera de la República. Cal pensar que—sense perdre, però,

no res de la nostra catalanitat—no podem rebre aquests amics, aquests germans, amb aquelles paraules d'"Els segadors":

"Endarrera aquesta gent..."

No: endavant aquesta gent, que no són la gent d'Espanya, sinó la gent de la llibertat.

Entre ells arriba Lluís Bello. Lluís Bello mereix tot el nostre afecte, tota la nostra devoció, tota la nostra admiració. Lluís Bello, com Manuel Azaña, no és un professio-

general molt lúcids i sovint colpidors.

La seva obra política és essencialment crítica. Ell ha estat sovint el qui "ha vist", quan d'altres tenien els ulls closos, el qui ha donat el crit d'alerta quan d'altres dormien. En això l'han ajudat molt les seves facultats d'artista.

El més singular de la seva obra total, singularisme afortunadíssim, és el paralelisme de l'artista, el crític i el polític. Els tres aspectes es completen, es fonen, construeixen una obra d'una unitat perfecta, que respon a una perfecta unitat de pensament i de sensibilitat.

Azorín, dintre les seves constants evolucions, és el mateix quan veu i descobreix el paisatge castellà, com quan veu i descobreix l'home de Castella, com quan anota les tares de la política espanyola. I del paisatge va a l'home, i de l'home a l'activitat social que és la política.

Azorín té uns mestres, uns precursors, uns parents, podríem dir, als quals serva, durant tota la vida, una fidelitat commovedora. Aquests parents són Larra, Ganivet, Joaquim Costa, Pi i Margall. La crítica que aquests han fet d'Espanya, Azorín la continua, la completa i s'apodera de les seves idees constructives, d'allò que no és l'ahí: mort, sinó la vida de demà, per a contribuir, amb la seva ploma de periodista a la elaboració de la nova Espanya.

Aquest treball el fa durant trenta anys, incessantment. Sempre al dia, sempre renovant-se. Aquest Martínez Ruiz (que ben aviat no escriu sinó sota el nom d'Azorín), aquest Martínez Ruiz que començà essent anarquista, que comet l'error de sumar-se al conservadurisme d'un La Cierva, ara decantant-se vers l'anarquisme dels seus primers temps, adés vers un conservadurisme que ell creu salvador, durant trenta anys recull la palpitació d'Espanya i la porta a la Premsa. Però en passar per les mans d'Azorín, les idees es fan vives, fresques, acolorides, flairoses com un artista que és el qui les toca. I allò que més el tempta de les idees polítiques és la seva vitalitat, el seu gust d'humanitat i de terra, la seva veritat particular, geogràfica, podríem dir, concreta i terrenal, que és tot el contrari dels principis generals i abstractes que dominen en la política espanyola.

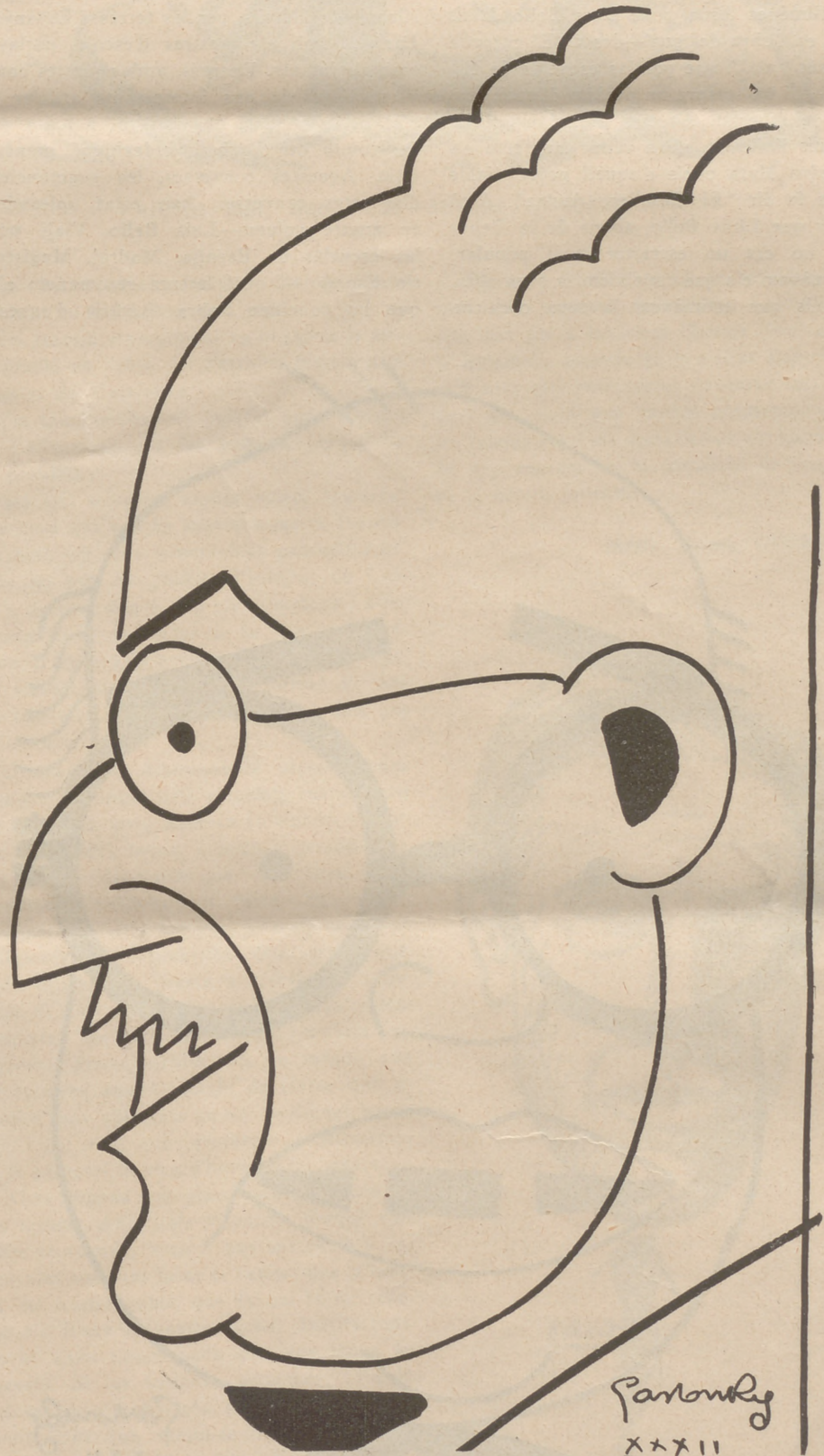
Això dóna a Azorín una singular aptesa per a sentir i comprendre el fet català i el problema polític de Catalunya. Ben aviat demostra estimar l'art i la literatura catalans i no triga a convertir-se en defensor de les nostres coses. Ja fa anys que tots sabem que Azorín és un bon amic de Catalunya. En això no ha fallat mai. La seva posició ha estat valenta, decidida enfront de la posició dels seus amics Baroja i Unamuno.

Finalment, durant la discussió de l'Estatut al Parlament, ha publicat a "Luz" una sèrie d'articles en defensa de l'autonomia catalana, que al costat dels articles de Luis Bello al mateix periòdic, són el millor, el més lúcid i el més comprensiu que s'ha escrit a Castella sobre la nostra qüestió.

Una estreta de mà, gran artista Azorín, gran amic de les llibertats catalanes!

Catalunya no us oblida ni us oblidarà.

Joan PUIG i FERRETER

Niceto Alcalà Zamora

nal de la política. Lluís Bello, com Manuel Azaña, és un home de biblioteca, d'Ateneu, de llibres, un intel·lectual. Però no, sortosament, un intel·lectual com Josep Ortega—influit per Spengler—i Unamuno, influit per Ignasi de Loyola i per Kierkegaard.

No: Lluís Bello és un intel·lectual que—tenint tota l'estima de les minories selectes—no ha menyspreat el poble. Lluís Bello és un intel·lectual que ha sabut tenir íntim contacte amb el poble.

I és una cosa molt significativa i que ens emplena de joia, veure com quan fracassen els professionals de la política, els mercaders de la política—Cambó, Lerroux, Santiago Alba, Royo Villanova, Melquíades Alvarez—han triomfat uns intel·lectuals com Azaña, com Giménez Asúa, com Lluís Bello. Lluís Bello, en l'obra del qual—des d'"El corazón de Jesús" al "Viaje por las escuelas de España"—hi ha sempre un perfum d'intel·ligència i de llibertat. Aquests llibres magnífics de Lluís Bello no s'han venut tant com els de Pedro Mata o els d'aquell pobre diable que es fa dir "El Caballero Audaz". Això vol dir que Lluís Bello, abans de la República, no era un escriptor molt popular. L'estimàvem els que coneixíem la seva obra. Però els que estimàvem la seva obra no

érem molts, no érem tots els que l'obra admirable d'aquest home mereixia.

En advenir la República i començar a actuar en la política, la política, en mans de Lluís Bello, no era aquesta cosa innoble i bruta que és entre altres mans. En les mans de Lluís Bello, la política esdevenia una cosa digna, honesta, intel·ligent.

Abans, quan Lluís Bello venia a Barcelona, el rebíem uns quants amics; ara l'anirà a rebre tot un poble. I en cada home d'aquest poble trobarà un amic. Bé ho mereix. Bé mereix Lluís Bello aquest acte d'adhesió, de fervorosa cordialitat.

Abans, els viatges d'aquest home exemplar que ens recorda la noble figura d'Alonso Quijano en la vellesa, eren uns viatges silenciosos, humils, per les terres d'Espanya. Parlava amb els mestres d'escola, parlava amb els infants. Després, amb aquestes converses, escrivia uns interessants articles a "El Sol", el diari que passant a mans de l'ex-comte del Barbaté esdevingué monàrquic. Aquestes converses, les sugerències d'aquestes converses, han estat aplegades en quatre volums—Lluís Bello. Viaje por las escuelas de España. Madrid. Magisterio Español—, qual lectura recomanem als que no coneixen l'obra literària d'aquest

gran escriptor, d'aquest gran republicà.

Sí, senyor: el to d'aquest article és molt cordial. Tan cordial com mereix Lluís Bello, com mereixen els homes com Lluís Bello. Un castellà intel·ligent i honrat sempre ens semblarà digne de simpatia i d'afecte.

Ara Lluís Bello ja no és un escriptor conegut tan sols per les minories selectes. Ara ja sap el poble qui és Lluís Bello: un simple escriptor de mèrit, un gran republicà, un bon amic de Catalunya, que quan a Madrid es lliurava la batalla de l'Estatut es veia injuriat pels "señoritos" ganduls i salvatges amics de Royo Villanova.

Cal, doncs, que Catalunya sàpiga rebre d'una manera digna els homes que dignament han sabut defensar-la.

Lluís CAPDEVILA

Feminisme de dretes

II

L'INSTITUT DE CULTURA I BIBLIOTECA POPULAR PER LA DONA

En aquestes mateixes pàgines, no fa pas gaire criticàvem una obra feminista de dretes.

Avui continuarem amb tot interès assenyalant les deficiències d'aquest "feminisme", que fins ara semblava l'únic autoritzat a desenvolupar les seves tasques, no preveient que també arribaria un dia en què la seva obra fóra entorpidida per ineficàcia i estulta.

Potser sí que la fundació de l'"Institut de Cultura i Biblioteca Popular per la Dona" va ésser guiada d'un noble intent, però després aquest interès s'esvaeix, i aquella obra s'avicia, perdent allò que, un moment, havia semblat que oferia, i és que aquestes obres, totes elles, són tendencioses, quan no sectàries.

Aquest Institut va néixer l'any 1909, fill d'una fundació que aleshores existia, anomenada "Liga de Damas Cooperadoras para la Obra de Buenas Lecturas", éssent-ne Bibliotecària la senyora Bonnemaïson de Verdager i Callís. Exterioritzant la senyora Verdager un pensament, va explicar a les seves companyes els resultats que, segons la seva manera de veure, podrien obtenir-se de fundar una biblioteca per a obreres. Naturalment, com era molt lògic, la idea fou exposada al doctor Ildefons Gatell, prevere, President Honorari de la "Liga", el qual va recollir amb molt interès l'esmentat propòsit; i així fou com va néixer l'esperit que anima l'"Institut de Cultura i Biblioteca Popular per la Dona".

No cal dir que va tenir uns moments àlgids l'obra de l'Institut, però les que havem estat en aquella casa som les que podem dir com s'hi deformen els esperits en aquell ambient falsificat.

Tot té, en aquell racer, un migrat propòsit i un sentit raquític; conviuen en ell tots els prejudicis i els vells procediments, encara que l'orientació de l'Institut vulgui

Manuel Azaña

semblar una decoració moderna i avançada.

Semblava que la nostra ciutat adquiria un relleu bastint institucions com la que ens ocupa, però no es veia que darrera aquell magnífic edifici del carrer Baix de Sant Pere, no tan sols el feminisme que donava forma al mateix era fruit d'una sèrie de claudicacions espirituals i sentimentals, sinó que ensems per a poder agrair una sèrie de beneficis rebuts, més tard es prescindia dels principis més elementals de tot humanisme en el casal, on presideix, en sitial d'honor, la Verge de Montserrat.

Les aules costejades per individus de la mena del Marquès de Foronda, Ròmul Bosch i Alsina, Dr. Enric Reig, Arquebisbe de Toledo, família Godó i altres, sobresortiren en absolut d'aquelles altres aules que porten noms de famílies netament catalanes, en el que respecta a la seva essència; i així fou que, quan l'abrandament femení empenia aquella obra, gegantina per l'esforç que representava en aquells moments en què tota rebel·lió era perseguida, i dels llavis de la dona catalana aquell crit generós d'Amnistia!!! ressonava terres enfora, posant un raig d'esperança en el cor de tots els nostres perseguits, l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular per la Dona no tan sols negava el seu ajut a les valeroses dones que s'empenien aquella tasca, sinó que privava que aquelles entressin a cercar les signatures de les associades que volguessin adherir-se a l'obra, pretextant que l'Institut, en els seus Reglaments, tenia prohibit el fer política. Oblidaven les Sres. que composaven aleshores la Junta de Govern que aquell gest de la dona catalana no era per a fer política, sinó un pur sentiment d'humanitat que els servia de guiatge, i l'Institut, una obra eminentment catòlica, es negava a con-

Bello

«¡Dios mío, que solos—se quedan los muertos!»

tribuir hi en aquells instants que les dones liberals no oblidarem mai més.

Pel mateix procediment va negar-se la col·laboració en l'obra del Plebiscit femení pro-Estatut de Catalunya.

Per tant, queda ben palesat que l'Institut de Cultura no pot fer política, perquè ho té prohibit.

Ara bé; nosaltres només volem remarcar una cosa que ens ha suggerit aquesta Institució amb els seus lamentables procediments.

Si no pot fer política l'Institut de Cultura, perquè, doncs, s'hi fan coaccions i s'accepten les propagandes de la "Cívica Femenina"? És que la propaganda d'aquest Partit Catòlic Femení no és política? És que no han vist les dirigents el pas en fals que estan donant?

Coneixem la desmesurada protecció que sempre ha tingut dels elements reaccionaris de la nostra terra aquesta Institució, i totes les de la seva mena; i tampoc desconeixem el nombre de noies que, mancades d'una Institució eminentment laica, que separa completament les tasques educatives de les religioses, tenen necessitat dels serveis que, indiscutiblement, presta a Catalunya l'Institut de Cultura; i, per aquest motiu, volem remarcar les deficiències que trobem en aquestes grans Institucions, on tansols són acceptables aquells ideals de classe que es troben més allunyats de tot sentiment popular, i per tant que involucren i entopeixen el fi pel qual havien d'haver estat creats.

Altra vegada ens plau cridar l'atenció de les nostres Autoritats Populares, perquè vulguin veure que l'esperit que ens porta a assenyalar aquestes tares és l'evitar que la massa del nostre poble, que és qui té de recollir els fruits d'aquestes grans Institucions, no es trobi coaccionada sota cap mena de pressió. Si les fortunes personals, com la del senyor Cambó, són prou per a sostenir institucions que, valent-se de la seva indispensable existència, poden influir en la deformació espiritual d'aquelles noies que no poden formar-se en altres llocs més adients,

el Patronat de Cultura té de resoldre, forçosament, aquesta deficiència, i omplir el buit que per a les idees liberals i nobles de la República existeix en la nostra Barcelona. Ara més que mai, tenim de curar tots plegats que sigui una capital cosmopolita, on les tendències i els sectarismes no influeixin de cap manera en la formació de l'esperit de la nostra joventut.

María Teresa GIBERT

Besteiro

MANUEL AZAÑA

L'home que tan magistralment porta el timó del Govern de la República espanyola, nasqué a Alcalà de Henares el dia 10 de gener de 1880. Es diu Manuel Azaña i Díez. La seva educació fou acuradíssima. La seva instrucció, a base absoluta d'humanitats. I això ens explica el possible secret de la seva paciència i el seu triomf. Estudià al Col·legi Complutense, a l'Institut del Cardenal Cisneros, al Col·legi de Maria Cristina de l'Escorial, a la Universitat de Madrid, i finalment a la Facultat de Dret de París, on anà pensionat per la Junta d'Ampliació d'Estudis. Intel·lectual per damunt de tot, es féu conèixer ben aviat pels seus treballs literaris. Ha estat sempre, però, un home de biblioteca, i això ha fet que la seva obra d'escriptor no hagi trascendit mai al gros públic. Començà la seva actuació política també molt jove, però el poble no conegué el seu nom i les seves energies contingudes fins l'any 1930, que fou anomenat president del grup "Acción Republicana". Durant els cursos 1913 a 1920, actuà de Secretari general de l'Ateneu de Madrid, del qual fou elegit President l'any 1930. A desgrat de la seva formidable preparació intel·lectual, i precisament a causa d'ella, Manuel Azaña no aconseguí mai poguer viure de la literatura. Massa honorat per perdre el temps i la noble capacitat fent de periodista, massa ordenat per lliurar-se a una bohèmia degradant i dispersadora, i que el seu esperit equilibradíssim no ha sentit mai, Azaña encarrià la seva vida cap al camí que s'obre als literats estrangers que volen resoldre el problema econòmic sense humiliar llurs facultats de creadors: la burocràcia d'Estat. Manuel Azaña, el dia 14 d'Abril de 1931, en triomfar la Revolució i la República, era Cap d'Administració al Cos facultatiu de la Direcció General dels Registres i del Notariat, de Madrid. També exercia de Secretari general de l'Institut de Dret comparat, i era acadèmic professor de la de Jurisprudència i Legislació. Durant els anys 1920 a 1924, dirigí les revistes "La Pluma" i "Espanya", de grata memòria per als homes de lletres. Sense ésser mai un periodista professional, col·laborà a diversos periòdics espanyols i estrangers.

Aquest és el Cap del Govern de la República, i la seva màxima revelació política. Molta gent s'ha sorprès pel fet que aquest home, que el dia 14 d'Abril de 1931 era gairebé un inèdit en les disciplines de Govern, s'hagi produït d'una manera tan magistral, que obliga a posar-lo entre els màxims estadistes d'Espanya i del món. A mi, però, no m'ha sorprès. Coneixia tota la seva obra magnífica, i era un dels pocs escriptors castellans que se'n duïa les meves preferències. Manuel Azaña és un intel·lectualista cent per cent, un humanista completíssim, un prosista formidable. Algunes de les seves pàgines són fragments d'antologia, bocins de prosa com només se'n troben en els grans autors del segle d'or castellà. A través del seu estil i els seus pensaments, hom endà-

vina com una mena de tristesa continguda, d'amargor, mal dissimulada, d'íntima convicció d'ésser un mig fracassat sense mereixer-s'ho. Hi ha en els escrits de l'Azaña una lleu trepidació dolorosa, d'home d'ambicions no realitzades. La política, per tant, era el seu camp natural d'esplai. No té res d'estrany que la Revolució espanyola, que ara comença, hagi tret a llum l'escriptor gris, i li hagi permès brillar al primer lloc del Govern republicà.

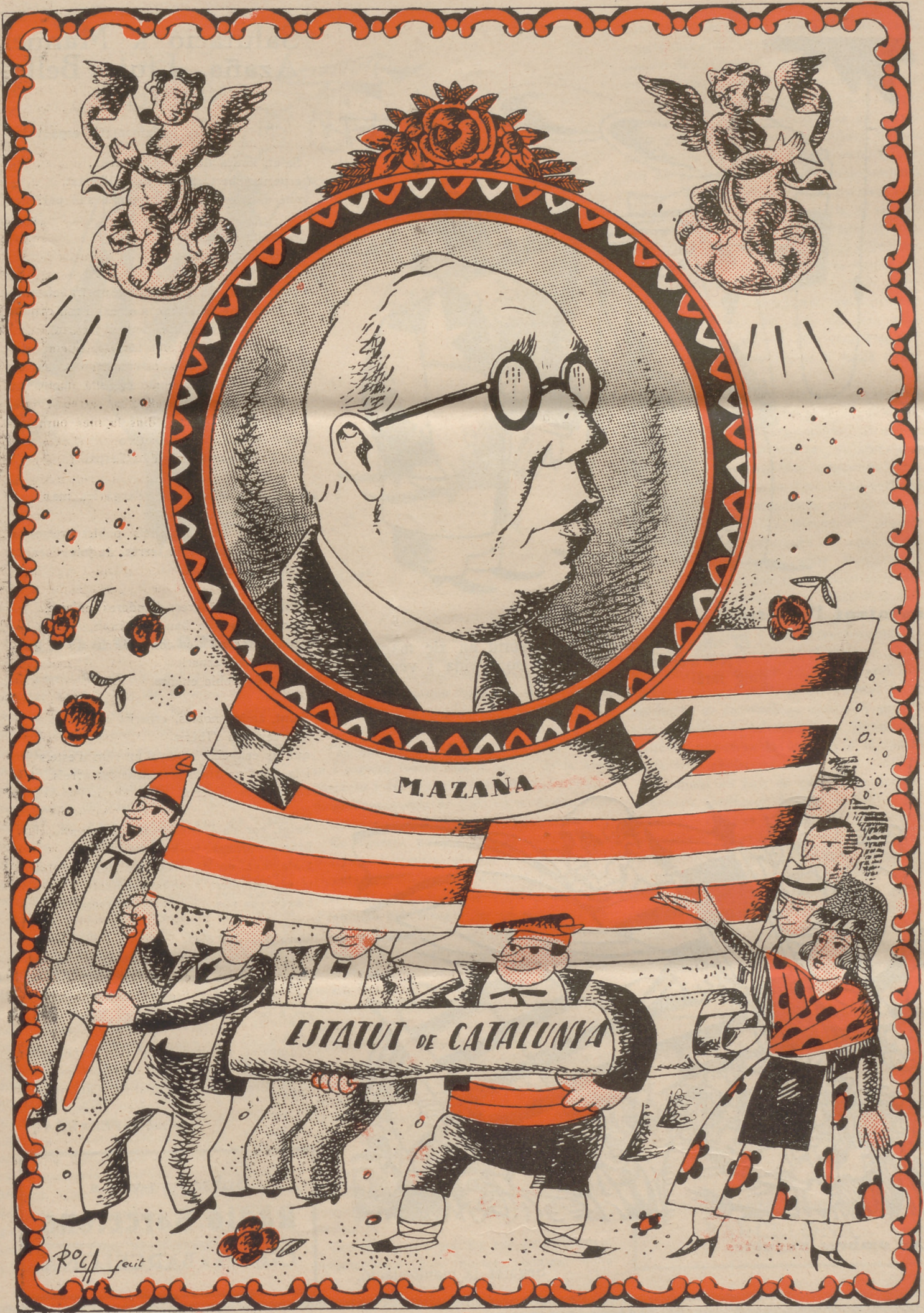
Manuel Azaña escriví l'any 1917, un fullet que duia per títol "Los motivos de la germanofilia", el qual passà totalment desapercebut. L'any 1919 edità "Estudios de política francesa contemporánea: la política militar", i gairebé sofrí la mateixa sort. L'any 1926 obté el Premi Nacional de Literatura amb la seva admirable "Vida de Juan Valera", i el nom de Manuel Azaña transcendeix una mica més enllà del món dels selectes. La figura i l'obra nobilíssimes d'aquell tan estimat Juan Valera, atreu l'atenció de l'erudit Manuel Azaña. L'any 1927 publica a "La Lectura" la edició, amb pròleg seu, de la adorable "Pepita Jimènez", i un fullet que duu per títol "La novela de Pepita Gimènez", cicle que resta clos l'any 1927 amb el seu estudi mestriol "Valera en Italia". La seva obra de creació pura s'inaugura l'any 1927, amb la novel·la "El jardín de los frailes", obra perfecta d'estil, de fons sensibillíssim, en la qual l'autor fa el procés psicològic dels seus anys d'escolar. I en aquesta obra primicera ja trobem raonaments lúcids sobre el problema d'Espanya i ulla- des de les darreres dècades. L'any 1930 publica "La Corona", drama en tres actes, una de les obres més dignes i ben escrites del modern teatre castellà. D'un estil elegantíssim, la prosa d'aquest drama té un finíssim dringar italianitzant, d'aquell italianisme d'or i cristall que salvà tota la vida la sequestrada castellana dels clàssics, i que era la suprema atracció divina de l'estil de Cervantes. D'un romanticisme gràcilment contingut, "La Corona" revela un autor dramàtic d'envergadura, que la crítica, a l'hora de l'estrena, no sapigué pas reconèixer lleialment. Forma part d'aquest volum un "Entremés del sereno", molt graciosament resolt. El mateix any 1930, Manuel Azaña publicà "Plumas y Palabras", recull d'assaigs dispersos, que és la seva obra millor d'intel·lectual absolut. Els noms de Gannivet i Costa, i sobretot el de Juan Valera, donen la pauta de les preferències de l'Azaña. I el propi any publica la conferència "Cervantes y la invención del Quijote", i el fullet "Tres generaciones del Ateneo". Quan es proclamà la República, Manuel Azaña tenia en preparació les obres "Apelación a la República: història i polèmica" i "Facecias españolas", que fins ara no han vist la llum.

La psicologia de Manuel Azaña ha exercit sempre en mi un estrany atractiu, fins al punt de fer-me'l considerar un castellà

apart. D'antuvi, la noblesa puríssima del seu intel·lectualisme absolut ja ens l'ha fet respectar i estimar. Després, hi ha una fina melangia delicadíssima en els seus pensaments i el seu estil, que atreuen amb una llum tardoral, i que fan com un perfum de fulles cremades o de gardènies corruptes. I encara, un cert aire de desencís viril, d'home comprensivament escèptic, que guaita, sofreix i perdona. Les descripcions de pobles i ambients castellans, en les obres d'Azaña, són quelcom d'una exactitud amorosa inefable. Només un home que estimi entranyablement la seva pàtria pot escriure aquestes pàgines d'un idealisme tan noblement emocionat. En aquest sentit, Azaña no s'assembla a cap més escriptor castellà d'avui. La seva experiència intel·lectual atreu i convenç, car viu i actua dins la més pura tradició del segle d'or. Es un estil, el seu, d'un to baronívol, una mica adust per fora, però ple de tendresa per dintre, i que amb això reflecteix la psicologia del seu autor. Azaña és un formidable home de biblioteca. Però ell mateix es complau en repetir sovint que sempre s'ha sentit "un hombre de pueblo". Hi ha quelcom de molt profundament racial en l'ànima d'aquest home. I el seu castellanisme puríssim atreu totes les nostres simpaties i admiracions.

Manuel Azaña, amb la seva serenitat rígida, amb la seva tenacitat freda, de passional contingut, d'home que sap que té raó i s'ho fa valer, ha salvat Espanya i la República. La grandesa d'ànim de "El coronel", el liberalisme integèrrim de l'ateneïsta perfecte, han donat al país les pautes del camí a seguir. Catalunya li deu la carta de la seva autonomia. I això no podrem oblidar-ho mai. Si abans l'estimàvem com a intel·lectuals, ara l'honorem i venerem com a catalans i patriotes. Es tant d'agrair la troballa d'un home íntegre, digne, comprensiu i republicà, entre aquesta infecta generació d'imbecils que ens volta i ens molesta! Manuel Azaña pronuncià un discurs, a les Corts Constituents de la República, que és una de les peces oratòries més terriblement revolucionàries que he llegit en ma vida, i que féu passar pel nostre cos una esgarri fança gènesiaca total. Era el programa d'una Espanya nova. I Catalunya podia viure dintre d'ella. Tota la farsa monàrquica s'enfonsà en el no-res, davant les paraules màgiques del gran repúblic. Avui, ell i els seus companys de Parlament venen a Catalunya, i ens porten, aprovat i sancionat, l'Estatut de la nostra autonomia. Benvinguts, germans de Castella! I, sobretot, benvingut vós, il·lustre Manuel Azaña, home de biblioteca, intel·lectualista de tota la vida, polític vident, gran espanyol! Catalunya us rep amb els braços oberts, i els catalans de la Revolució i de la República no oblidaran mai la vostra honradesa i la vostra lleialtat, oh companys en el sofriment i germans en el triomf!

A. ESCLASANS

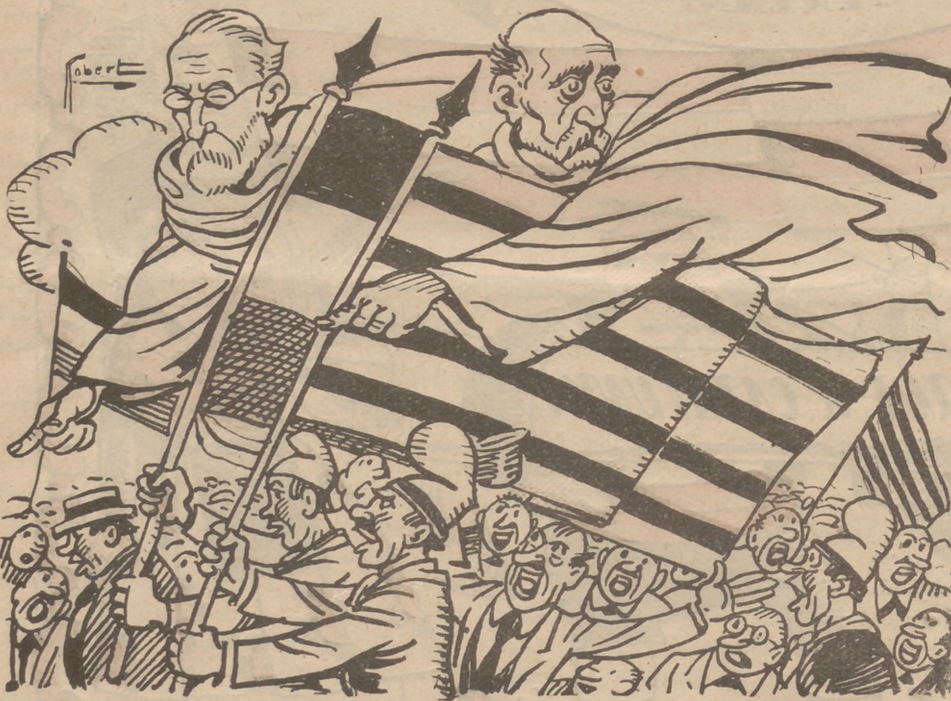

MANUEL AZAÑA

Comentant l'Estatut

El «mastegatatxes»: —Ha sortit un xic magret...
—No sapuri; ja li farem bona vida i veurà quin goig farà!

Les ombres augüstes

Seguint la manifestació.

Salutació a Manuel Azaña, Lluís Bello, Besteiro

i altres parlamentaris espanyols

Salut, amics lleials de Castella,
esperits oberts al vent de llibertat,
que al front del vostre poble s'hi pari l'es-
[trella
més alta i més bella
de la immensitat.

Mireu, vora nostra, la mar nostra oberta
amb mils de mils braços oberts i mil camins,
l'onada fa segles que camina incerta
i ara cau franca i oberta
per a abraçar els nostres destins.
Les cimes més altes de la terra nostra
són més clares que mai
i aixequen el rostre
per a saludar el pas vostre
i us beneeixen des de dins l'espai.

Catalunya sencera us allarga les mans
somrient agraïda.

Catalunya germana dels pobles germans,
feinera de mars i de terres, de joies i cants
somrient redimida.

Banderes, banderes, banderes enlaire,
com un mar de banderes tupit,
cada bandera s'alça com un crit
que aixeca l'esperit
de tot un poble enlaire.

Salut, amics nobles, esperits rebels,
que renoveu l'Ibèria,
que us ceneixi la testa un ram d'este's
i la terra us ajudi a trencar les arrels
de l'antiga misèria.

Salut, cor de Castella, Manuel Azaña,
braç de bronze, seny clarivident;
Catalunya no ha estat mai terra estranya,
té el cor obert hospitalàriament
i avui, per vós, l'ha obert immensament.

Vosaltres sou foc.
Catalunya és de foc i s'arbora.
Tenim flames vermelles i or groc
i en la pau i en la guerra som al nostre lloc
per a fer tasca redemptora.

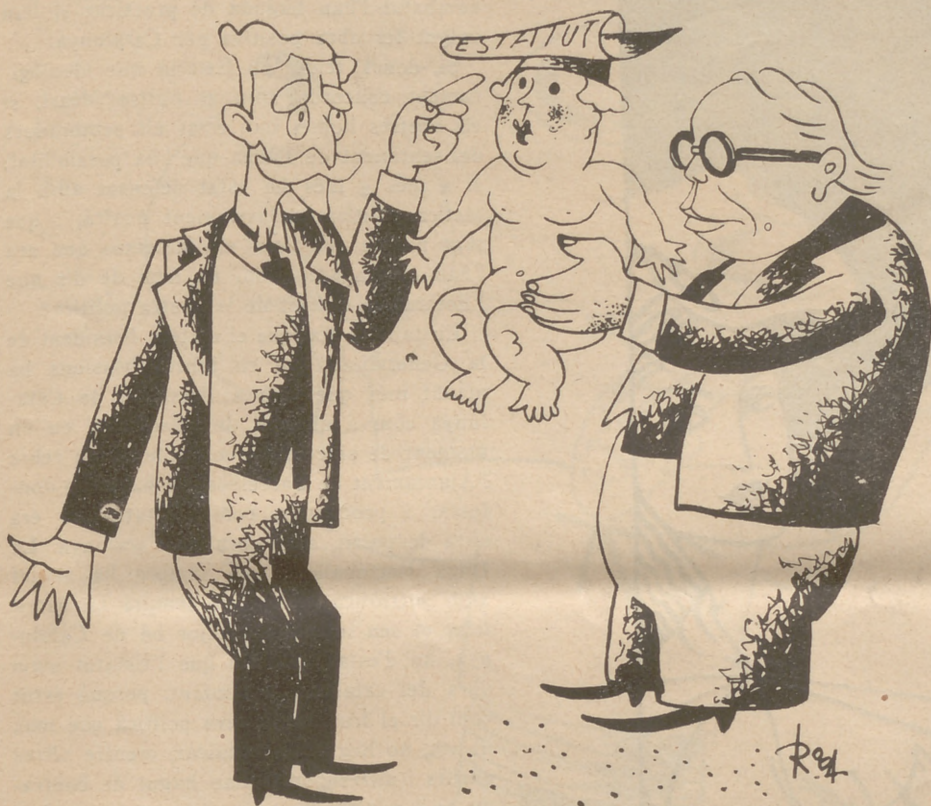
Trompetes de joia. Les vies s'aixamplen.
[Llueixen cent mil gallarets.
Salut, Esperit Nou d'Espanya! Catalunya us
[té els braços oberts.
Salvador PERARNAU

Subscriuiu-vos a

Ràdio Barcelona

Casp, 12 - BARCELONA

VISCA FRANCESC MACIA

L'alegria de l'avi

Documents

El lamentable article de Francesc Cambó, publicat a "La Veu de Catalunya", i que tota la Premsa, tant de Barcelona com de Madrid, ha comentat a bastament i en sentit irònic, no és més que una nova maniobra maquiavèlica, d'aquell maquiavelisme desprestigiats i sense substància que altre temps havia servit de trampolí a la "Lliga Regionalista" per anar navegant per les aigües del seu jesuitisme regionalista borbònic, mentre els seus caps polítics es lliuraven a la pesca dels bocins de descentralització que bonament es decidien a picar l'am. Un article trist com el de Cambó, no ens sorprèn ni ens interessa. Però la cosa graciosa és que encara hi ha gent que es deixa seduir per aquest ridícul maquiavelisme advocades, fins el punt d'arribar a suggestionar-se i a creure's que el color blanc és el color negre. Inútil dir que aquesta gent no servirà mai per fer una tasca constructiva dintre la Revolució ni dintre la República. Cal eliminar aquestes psicologies híbrides de l'imminent Parlament de Catalunya. Seria deplorable que a les primeres Corts Catalanes, que han d'ésser republicanes cent per cent, poguessin mangonejar individus d'immodificable tendència unitarista, antiliberal i monàrquica. Com a prova gairebé humorística del grau de suggestió a què han arribat alguns senyors d'aquests que encara fan de socis de la "Lliga Regionalista", reproduïm a continuació un curiosíssim article d'un tal

Francesc d'Asís Vendrell, inserit a "La Veu de Catalunya" amb el títol "La nostra victòria". Val la pena que els nostres lectors el llegeixin i el meditin, sobretot per la deliciosa afirmació que l'autor fa, còndidament, al final del seu escrit:

"El catalanisme tradicional havia tingut, té i seguirà tenint com a norma de la seva actuació i del seu ideari el defensar i reivindicar l'autonomia de Catalunya, dintre l'Estat espanyol i per tots els mitjans legals

Es aquesta política la que tothora han practicat i predicat els nostres il·lustres dirigents. La política de dignitat catalanesca però de concòrdia amb Espanya; política d'evolució que defugia per un igual una declaració de guerra "moral" amb l'Estat espanyol o la tartarinada epilèptica d'una efectiva lluita "material", com defugia la submissió a un assimilisme d'Estat; política de realitats que plantejava tothora el problema de les nostres reivindicacions nacionals per obtenir-ne, a cada moment, les màximes concessions morals i materials en profit de la llibertat i de la grandesa de la pàtria, però sense entestar-se en un "tot o no res", tan fàcil a la populatxeria del moment com pràcticament inútil; política d'intervenció en la vida pública general d'Espanya, per deixar sentir la nostra influència i propugnar la grandesa d'Espanya, ja que no en va Catalunya és una realitat dintre de l'Estat espanyol.

Contra aquesta política tan autènticament característica dels nostres homes, quan

aquests tenien la direcció i control de la vida pública de Catalunya, es formava l'oposició descordada dels que volien pre-entar una política de "Catalunya endins" com incompatible amb una política totalitària que no descuidés l'intervencionalisme en la política general espanyola; es titllava de poc catalanistes els catalanistes de sempre, perquè no es deixaven portar d'un pessimisme separatista; es motejava injuriosament una política de realitats, que preferia la victòria concreta del moment a la concepció abstracta y plena de vent d'una actitud espectacular; i tot i amb això els nostres homes, especialment el nostre enyorat Cambó, varen seguir predicant i practicant, amb perseverança patriòtica, que mai no serà prou agrada, aquella política, en l'ideari i en l'actuació, tan característica de la Lliga Regionalista.

Fou necessària una mutació circumstantial en la vida política del país, per tots prou coneguda, la Dictadura militar, perquè es veiés quanta de mesquesa i baladreria no hi havia en totes aquelles actuacions extremistes. Ha estat prou l'esfondrament d'un règim caduc i la instauració per les vies de dret de la República perquè els procediments i normes polítiques de sempre dels nostres homes hagin estat assajats per aquells mateixos que tant havien combatut els homes del catalanisme tradicional, precisament per predicar una política de concòrdia, d'evolució i d'intervencionisme.

En els llocs d'oposició, els nostres homes han servit novament Catalunya amb una màxima novetat política. La novetat de no oblidar-se ni contradir-se amb allò que havien practicat i defensat quan circumstantialment tingueren la direcció o el control de la vida pública.

Es aquest un país en què, quan s'està en el govern, fàcilment s'oblida el que es predicava i practicava en l'oposició, i contràriament, quan es torna a l'oposició es procura fer víctimes els que governen d'allò mateix de què havia estat víctima l'element polític d'oposició quan governava. Potser això explicaria l'endarreriment polític del poble espanyol i la poca fe que de vegades ha inspirat la vida política. Doncs bé, el catalanisme tradicional, tot i haver estat foragitat de

Fàbrica de Gèneres de Punt
(Fundada l'any 1888)

Felip Blasco Anglès

Joaquim Costa, 38 (abans Ponent)
BARCELONA

VISCA CATALUNYA LLIURE!

Les noves taules de la llei

la Generalitat i del seu Consell, haver-se procurat combatre'l amb totes les armes, d'haver-li negat tota intervenció en la redacció i confecció de l'Estatut que plebiscità el poble de Catalunya, s'ha comportat com mai s'havia comportat a Catalunya un partit polític d'oposició: defensant i fent seu l'Estatut plebiscitat, votant-lo unànimement i actuant en el Parlament espanyol amb la màxima disciplina i amb el mínim lluïment personal a profit de les aspiracions de Catalunya.

Els homes del catalanisme tradicional no podien cometre el pecat que tantes voltes es cometé amb ells. Per això s'ha donat el cas, que ha de confondre tots els nostres adversaris, que l'Estatut suara aprovat pel Parlament espanyol hagi estat un Estatut que en el seu article primer calca l'article primer dels Estatuts de la Lliga i que en la seva defensa hi hagin tingut lloc d'honor els homes rectors del nostre partit.

Joiósament tenim avui un Estatut d'autonomia. No és certament el que prometé l'Esquerra, ni el que va plebiscitar el poble de Catalunya. Però és un Estatut d'Autonomia que obre les portes a realitats per les quals ha vingut treballant constantment el catalanisme tradicional.

Aquest Estatut és el fruit de la política i de l'actuació del nostre partit. Per haver estat En Prat de la Riba i els seus il·lustres

companys els fundadors del catalanisme polític; per la perseverança en la defensa i la propagació d'aquest catalanisme en més de trenta anys d'actuació política no interrompuda; per haver sabut, en un país com el nostre de tantes rectificacions, mantenir tot-hora la conseqüència d'una actuació catalanista de concòrdia amb Espanya, i d'uns procediments polítics evolutius, renyits amb tota violència, i d'intervencionisme en la política general espanyola: per haver sabut actuar patriòticament en aquests últims mesos amb una altesa de mires que mai no havíem trobat en els nostres adversaris; i per haver ensenyat als separatistes d'hair com el catalanisme constructiu no és pas

**Productos Alimentosos
de Règim**

Casa SORRIBAS

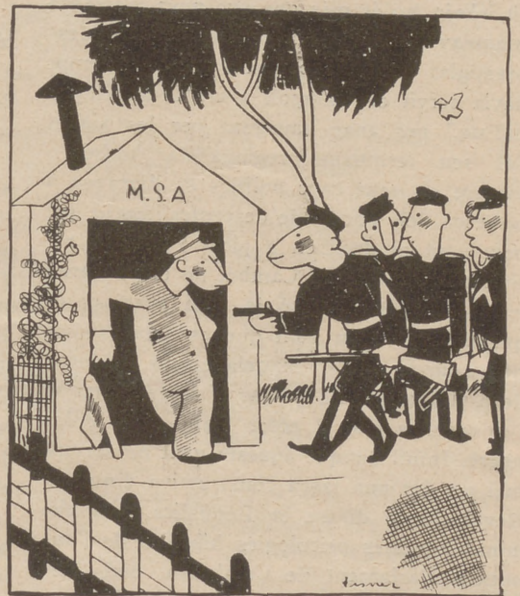
Salmeron, 222 - Llúria, 62
BARCELONA

el dels extremismes, i com aquella política de concòrdia i d'intervenció que tant havien combatut l'han haguda de practicar si han volgut fer obra positiva per Catalunya.

Sí, doncs, tenim un Estatut que ideològicament concorda amb el nostre ideari, si els nostres homes han estat els sembradors del sentiment de Pàtria que l'ha possibilitat, si a més a més ha estat defensat amb la tàctica política exclusivament nostra, que tant havien combatut els mateixos que ara l'han emprada..., ¿com no hem de dir que l'Estatut és el fruit de la nostra política?

En tant és així que el mateix President de la Generalitat, que en tantes ocasions ha actuat més que com a President de Catalunya com a dirigent de l'Esquerra, en un moment de sinceritat que l'honora, en rebre l'Ajuntament de Barcelona, va haver de confessar i proclamar, com l'Estatut no era obra de partit, sinó obra de Catalunya. La Lliga Regionalista, que sempre ha actuat amb patriòtica visió, que sempre ha sacrificat el seu interès al major bé de Catalunya, ha d'estar satisfeta que l'Estatut sigui obra del catalanisme triofant, perquè és tant com dir el fruit de la seva política que mai, ni ara, no hagut de rectificar, mentre altres partits i altres homes han hagut de contradir-se i rectificar-se per obtenir un resultat polític que tants atacs els havia fet dirigir contra el nostre partit i els nostres homes.

L'Estatut és la nostra victòria, proclamada pels nostres mateixos adversaris, obtinguda pels nostres procediments de sempre, de la manera més difícil d'obtenir: no estant en el poder."

La recerca

—Vamos, a ver ¿dónde está el general?

—Quin?

—Ea, no disimule! La confidencia asegura que «ustez» es el guarda-barrera...

VISCA LA REPUBLICA!

1714-1932

—Per fi, després de tants anys, puc respirar amb llibertat!

Vers l'emancipació dels pobles

LES COOPERATIVES ELECTRIQUES

I

Certament, tot ço que enclou essència dominadora ha arribat a cansar els qui pacientment anem aguantant els desvaris d'aquesta força que amb escreix avassalladora s'aprofita de llur potencialitat mal continguda, i fent servir aquella dita prou coneguda a la nostra terra que diu que "tot dura fins que s'acaba", ha arribat un moment que aquells desvaris pacientment aguantats no s'han volgut aguantar més i el redreçament del nostre poble no s'ha fet esperar, havent començat ja a donar els seus fruits. Fou la ciutat de Valls qui inicià aquest reviscolament racialment català, esbategant patriòticament i digna les proposicions jesuítiques

(però, tanmateix beneficioses per un moment) de l'ure capitalista.

Diversos són els pobles que s'han donat compte de l'expoliació que representava deixar-se caure incondicionalment a les mans d'empreses sense escrúpols, per més dades, estrangeres, que després d'enriquir-se feliçment encara tenen la barra potser de dir mal de la nostra terra.

Ja hem dit que fou Valls la primera ciutat que es desensopí d'aquest son letàrgic en que tots, de grat o per força, havíem caigut. Seguidament, Sant Sadurn d'Anoia imità el lloable gest dels vallencs, que més tard havia de servir d'espill a tots els pobles que senten fonament els problemes de llibertat i emancipació en tots els seus aspectes.

Cal remarcar la importància moral i ma-

terial que tingué l'establiment de les Cooperatives elèctriques de Valls i Sant Sadurní. Només direm que foren muntades en l'època oprobiosa de la dictadura, enemiga sistemàtica de tota emancipació, i es comprendrà la sèrie ininterrompuda d'entrebancs i dificultats de totes classes en que ambdues entitats toparen, i que farien inacabable aquest escrit, tots ells, però, salvats per la gran fermesa i voluntat dels capdavanters.

L'exemple de Valls no havia de caure en buit i, com llavor plantada en bon camp, on el fruit és abundant i saborós, avui comença a granar, i ens trobem amb tot un seguit de viles i pobles que han començat la croada pel seu resorgiment local, que és el que ha d'influir enormement en el resorgiment de Catalunya.

Aquesta és breument exposada l'evolució de la creació de totes aquestes entitats, que arreu de Catalunya comencen a funcionar o funcionen ja amb el nom de Cooperatives elèctriques.

La relació de pobles que gaudeixen de les seves avantatges comença a ésser llarga, i més ho serà quan tots els pobles s'hagin desvetllat de l'estat letàrgic en que es troben.

Actualment estan funcionant les de Valls, que compten amb el noranta-vuit per cent de consumidors, Sant Sadurní, Sant Jaume dels Domenys, Canyelles, Seu d'Urgell, i, entre els pobles on s'efectuen treballs per al seu establiment, podem comptar-hi Vilanova (on està en vies de realització imminent), Vilafrañca, Vendrell, Reus, i alguna altra que, funcionant o a implantar, escapa a l'exacte coneixement del cronista.

Pere ARTIGAS XAMBÓ

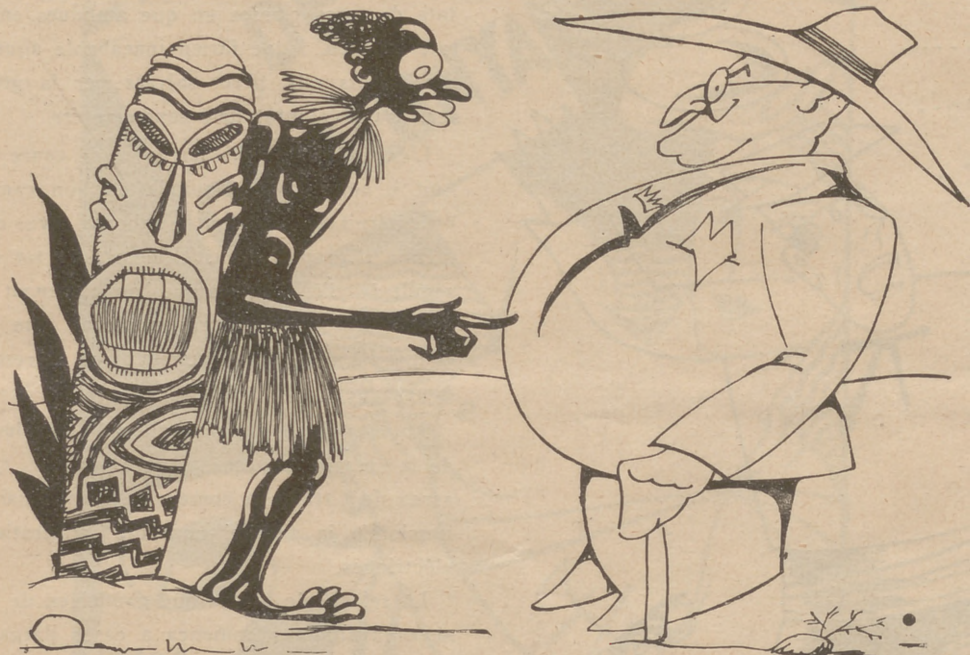
Parc
de
Montjuic

Tots els diumenges,
a la tarda

SARDANES

VISCA L'ESQUERRA!

R E P U B L I C S

*El de Villa Cisneros: —Nosaltres som negres.
Lerroux: —Doncs jo sóc «amarillo...»*

ELS DE LA LLIGA

Sí, senyors: encara remenen la cua. Sembla mentida, veritat?

Ara el senyor Duran i Ventosa parla des de les columnes, no massa fermes, de la "Veu" de La nostra posició.

No calia que es cansés. Tots sabem que la posició de la Lliga és una posició incòmoda i ridícula.

LLUIS BELLO

Sembla que els periodistes barcelonins hominajaran Lluís Bello.

Ens sembla molt bé. Lluís Bello mereix aquest i tots els homenatges.

Aquest que li dediquen els periodistes servirà per a demostrar a certs "senyors" de

Madrid que ací, quan es tracta de la intel·ligència i de honradesa, no som separatistes.

UN GOIG QUE ENS DONEN

Encara no ha estat trobat l'ex-general Barrera.

Ja ho sabíem, veritat? Nosaltres també, però ho diem per si algú ens proporciona el goig de desmentir nos.

NO L'OBLIDAVEM

El senyor Cambó ens diu, des de Bergam, que no hem d'oblidar els enemics d'ahir, que són els mateixos d'avui.

Senyor Cambó, gràcies. Però que consti que ja el teníem present.

EL MAL CAMI

Ara resulta que han estat anomenats un sens fi de jutges que havien tingut, tots ells, conomicacions amb la dictadura i la Unió Patriòtica.

Si que farem broma!

UN FANTASMA

Al carrer de Jaume Giralt diuen que surt un fantasma. I diuen que es tracta de Barrera, l'ex-vice de Catalunya. Convé que, quan el trobin, el freigixin a trets.

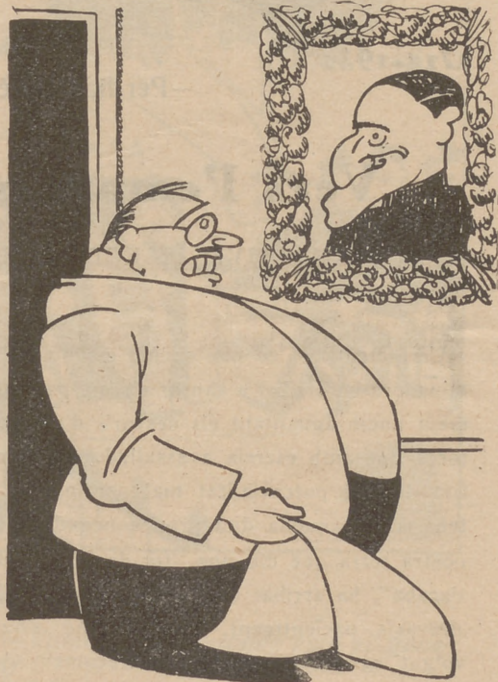
Es la millor solució: si l'agafaven viu potser el condemnarien a mort. I després l'indultarien.

CHIAPPE I ANIDO

M. Chiappe, el policia francès col·laborador de Quiñones de León facilita passaports falsos a Martínez Anido per a què entri a Espanya.

Quins "quiñones" tenen alguns polícies! I quanta paciència té la República!

Imp. "La Campana", Om, 8.—Barcelona

Raó de pès

—Deportar els monàrquics? Vaja, això no passava en temps de la monarquia!

"República, Sr. Cambó!"
(L'Estatut al Parlament i al carrer)

Es un llibre de JOSEP M. MASSIP, de les Edicions de «La Rambla»

Sortirà la setmana entrant

COMPREU-LO!

Preu: 3,50 pessetes

VISCA LA AUTONOMIA!

EROTYL

Especific de l'
ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)
(MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la eyaculació prematura (pèrdues seminals); de la Feblesa y molt efíacs per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimulant de l'activitat neuro-espino-médulo-genital. Sinérgic i homo-estimulasa de les glàndules intersticials. Producte pluriglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estircinina, ni fòsfurs, ni cantárides, ni cap altre medicament excitant

PRODUCTE MAGNE E INSUSTITUIBLE PER A RECOBRAR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratoris Farmacològics del Dr. W. Dutrem

Alt de Sant Pere, 50 - BARCELONA - Telefon 18631

Preu: 21'75 ptes.

PERE BADOSA

ORTOPÈDIC

CONSULTA: D'11 a 1 i de 6 a 8
(excepte dies festius)

Carrer de Santa Anna, núm. 23, pral. - Telèfon núm. 14581 - BARCELONA

CASA DE CARITAT DE BARCELONA

SERVEI PUBLIC DE POMPES FUNEBRES

Direcció i Oficines: EDIFICI DE LA CASA DE LA CARITAT, Carrer de Torres Amat, núm. 8; Telèfons 16524, 16525 i 16526.

Subcentrals: Carrer del Clot, núm. 71; Telèfon 50341. Carrer Creu Coberta, núm. 91; Telèfon 73361.

Sucursals: Carrer de Sant Andreu, número 221; Telèfon 51051. Plaça del Centre (Sans), núm. 4; Telèfon 33471. Passeig del Triomf, núm. 17; Telèfon núm. 52012. Carrer de Sarrià, núm. 72; Telèfon 73632.

Badalona: Carrer Reial, núm. 110; Telèfon 87 B. Carrer de Fermí Galan (S. Adrià), 26; Telèfon 248.

Hospitals: Central: Laureà Miró, núm. 60; Telèfon 23 H. Sucursals: Pi i Margall, número 90; Tel. 31226. Rogrés (Coll Blanc), núm. 58; Telèfon 31227.

Santa Coloma de Gramanet: Carrer d'Anselm Clavé, número 13.

LA CAMPANA DE GRACIA

218 ANYS DESPRÉS

— Macià: Passin, passin, cavallers, que la veritable Catalunya ha estat sempre terra de llibertat i cortesia...